

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 626/2017-34

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 12. decembra 2017 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti ELTO REALITY, s. r. o., Priemyselná 22, Liptovský Mikuláš, zastúpenej advokátskou kanceláriou FIAČAN & PARTNERS, s. r. o., M. Pišúta 936/16, Liptovský Mikuláš, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Ivan Fiačan, PhD., pre namietané porušenie základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Obo 17/2017 z 11. júla 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti ELTO REALITY, s. r. o., o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. novembra 2017 doručená sťažnosť spoločnosti ELTO REALITY, s. r. o., Priemyselná 22, Liptovský Mikuláš (ďalej aj „sťažovateľka“), pre namietané porušenie základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej

len „dohovor“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Obo 17/2017 z 11. júla 2017 (ďalej len „rozsudok najvyššieho súdu“ alebo namietané rozhodnutie“).

2. Sťažovateľka vo svojej sťažnosti uviedla, že je obchodnou spoločnosťou, ktorá sa v postavení žalobkyne v konaní pred všeobecnými súdmi žalobou podľa § 19 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon o konkurze a vyrovnaní“) domáhala proti žalovanému [REDAKOVANÉ] (ďalej len „správca“) – správcovi konkurznej podstaty úpadcu [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „[REDAKOVANÉ]“ alebo „úpadca“), vylúčenia v žalobe špecifikovaných nehnuteľností zo súpisu konkurznej podstaty tohto úpadcu, a to vo veci vedenej na Krajskom súde v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) pod sp. zn. 4 Cbi 9/2009 z dôvodu, že správca zapísal do súpisu konkurznej podstaty úpadcu aj nehnuteľnosti, ktoré spoločnosť [REDAKOVANÉ] (po zmene právnej formy a sídla spoločnosť [REDAKOVANÉ]) nadobudla od spoločnosti [REDAKOVANÉ] ešte pred vyhlásením konkurzu na majetok tejto spoločnosti kúpnu zmluvou zo 14. septembra 1998 (ďalej aj „kúpna zmluva“). Na majetok úpadcu bol vyhlásený konkurz uznesením krajského súdu sp. zn. 6 K 81/02 z 12. septembra 2003. Správca úpadcu zapísal tieto nehnuteľnosti do súpisu konkurznej podstaty úpadcu v dôsledku tvrdenia, že kúpna zmluva je neplatným právnym úkonom, pretože predávajúci [REDAKOVANÉ] si nesplnil svoje záväzky voči Fondu národného majetku Slovenskej republiky (ďalej len „FNM“) a nemal na predaj jeho súhlas.

3. V dôsledku uvedeného postupu správcu bola spoločnosť [REDAKOVANÉ] (neskôr [REDAKOVANÉ]), nútená domáhať sa žalobou podľa § 19 zákona o konkurze a vyrovnaní vylúčenia predmetných nehnuteľností zo súpisu konkurznej podstaty úpadcu, ktorý je svojou povahou de facto sporom o určenie vlastníckeho práva k dotknutým nehnuteľnostiam. Taktiež sťažovateľka poukázala na skutočnosť, že pôvodný kupujúci ([REDAKOVANÉ]), ktorý predmetné nehnuteľnosti nadobudol kúpnu zmluvou od predávajúceho [REDAKOVANÉ], ich v priebehu tohto konania previedol

do vlastníctva sťažovateľa ELTO REALITY, s. r. o., a to kúpnu zmluvou zo 16. mája 2011.

4. Krajský súd ako súd prvej inštancie naposledy rozsudkom sp. zn. 4 Cbi 9/2009 z 15. decembra 2016 (ďalej aj „rozsudok z 15. decembra 2016“) konanie o vylúčenie niektorých nehnuteľností z konkurznej podstaty úpadcu zastavil a vo zvyšnej časti žalobu sťažovateľky zamietol. Krajský súd v tomto rozsudku v podstate vychádzal z predchádzajúceho zrušujúceho uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Obo 16/2016 z 30. júna 2016 (ďalej aj „uznesenie z 30. júna 2016“), ktorým najvyšší súd zrušil predchádzajúci rozsudok krajského súdu sp. zn. 4 Cbi 9/2009 z 25. februára 2016.

5. Proti uvedenému rozsudku súdu prvej inštancie podala sťažovateľka (žalobkyňa) odvolanie, o ktorom rozhodoval najvyšší súd, ktorý namietaným rozhodnutím rozsudok krajského súdu z 15. decembra 2016 potvrdil ako vecne správny, pričom sa opätovne odmietol zaoberať skúmaním a dokazovaním nadobudnutia vlastníckeho práva žalobkyňou k sporným nehnuteľnostiam vydržaním. Odvolací súd tu iba zopakoval, že otázka nadobudnutia vlastníckeho práva žalobkyňou vydržaním bola už jednoznačne „doriešená“ v zrušujúcom uznesení najvyššieho súdu z 30. júna 2016, a zároveň zopakoval dôvody tohto uznesenia, teda že žalobca k sporným nehnuteľnostiam vlastnícke právo nenadobudol vydržaním a že akékoľvek dokazovanie týkajúce sa vydržania sporných nehnuteľností žalobkyňou je v ďalšom konaní bezpredmetné, a teda je bezpredmetné aj dokazovanie žalobkyňou navrhovaným dôkazom, a to výsluchom pána [REDAKOVANÉ]. Taktiež za bezpredmetné najvyšší súd považoval tvrdenia sťažovateľky týkajúce sa vydržania s poukazom na § 130 Občianskeho zákonníka, skúmania pretrhnutia vydržacej doby a skutočnosti, že sa nemohla dozvedieť o neplatnosti kúpnej zmluvy.

6. Sťažovateľka uviedla, že v skoršom zrušujúcom uznesení z 30. júna 2016 najvyšší súd konkrétne konštatoval, že „konateľ spoločnosti kupujúceho [REDAKOVANÉ] z predmetu zmluvy musel vedieť, že nehnuteľnosti, ktoré mu Kúpnu zmluvou zo dňa 14.9.1998 odpredával predávajúci, získal od Fondu národného majetku SR a bolo jeho vecou si zistiť, či predávajúci bol oprávnený s nehnuteľnosťami nakladať, tieto scudzovať,

či Fond národného majetku SR zaplatil cenu za prevedené nehnuteľnosti, a či mal súhlas s odpredajom v zmysle zákona č. 92/1991 Zb. V danom prípade rozhodne nešlo o nadobúdateľa nehnuteľností ani pri vynaložení potrebnej opatrnosti, ktorú možno od neho požadovať s ohľadom na okolnosti a povahu prípadu a dôvodné pochybnosti o tom, že v skutočnosti subjektu, ktorý je nositeľ určitého práva zapísaný v katastri v evidencii nehnuteľností, takéto právo nesvedčí“, a že „Najvyšší súd SR sa jednoznačne stotožnil s právnym záverom, že žalobca jeho vlastnícke právo vydržaním nenadobudol a skúmanie, či došlo k pretrhnutiu doby na vydržanie označil za bezpredmetné, keďže dobromyseľnosť pri získavaní nehnuteľností do jeho vlastníctva žalobca jednoznačne nepreukázal. Akékoľvek ďalšie navrhnuté dôkazy žalobcom pre posúdenie otázky nadobudnutia vlastníctva k predmetným nehnuteľnostiam titulom vydržania žalobcom, odvolací súd preto považuje za absolútne bezpredmetné.“.

7. Sťažovateľka s poukazom na uvedené zastáva názor, že napadnuté rozhodnutie je nepreskúmateľné a arbitrárne, pretože najvyšší súd vychádzajúc zo svojho predchádzajúceho zrušujúceho uznesenia z 30. júna 2016 iba uzavrel, že v tomto prípade vydržanie neprichádza do úvahy s poukazom na skutočnosť, že konateľ kupujúceho [REDAKOVANÉ] „z predmetu zmluvy musel vedieť, že nehnuteľnosti nadobúdané Kúpnu zmluvou predávajúci nadobudol od FNM a zároveň si mal akýmsi aktívnym konaním zistiť všetky skutočnosti týkajúce sa právneho vzťahu medzi FNM a predávajúcim. Takto súd uzavrel, že kupujúci nevynaložil potrebnú opatrnosť, ktorú od neho možno požadovať s ohľadom na okolnosti a povahu prípadu.“. Sťažovateľke však nie je zrejmé, z akých skutočností a dôkazov najvyšší súd vychádzal, keď vec uzavrel týmto spôsobom, a to bez vykonania relevantného dokazovania. Najvyšší súd neodôvodnil, o aké okolnosti a povahu prípadu má ísť (akým spôsobom je takéto nadobudnutie nehnuteľností kúpnu zmluvou odlišné od iných obdobných prípadov), a už vôbec nie je zrejmé, ako možno z predmetu zmluvy vyvodit', že predávajúci nadobudol nehnuteľnosti od FNM. Zároveň nie je podľa sťažovateľky zrejmé ani to, z akých právnych predpisov najvyšší súd vychádzal, keď uzavrel, že štatutárny zástupca právnickej osoby (ako laický účastník tohto právneho úkonu), ktorá kúpnu zmluvou nadobúda nehnuteľnosti, má aktívne zisťovať všetky okolnosti týkajúce sa predchádzajúceho titulu nadobudnutia nehnuteľností predávajúcim

a jeho právneho vzťahu medzi pôvodným vlastníkom a predávajúcim (v tomto prípade medzi FNM a úpadcom). Takéto povinnosti kupujúcemu (jeho štatutárnemu zástupcovi) z ničoho nevyplývajú, jediným kritériom je meranie kritériom priemerne obozretného jedinca, t. j. že ani pri vynaložení bežnej (obvyklej) opatrnosti, ktorú možno po ňom vzhľadom na okolnosti a povahu prípadu požadovať, nemal, prípadne nemohol mať dôvodné pochybnosti o tom, že osobe, ktorá je ako nositeľ určitého vecného práva v katastri zapísaná, také vecné právo v skutočnosti nesvedčí. Konajúce súdy takýmto spôsobom podľa názoru sťažovateľky popreli inštitút vydržania ako taký.

8. Čo sa týka sťažovateľkou namietanej nepreskúmateľnosti a nedostatku odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, sťažovateľka poukazuje na skutočnosť, že najvyšší súd v predchádzajúcom zrušujúcom uznesení z 30. júna 2016 uvádza, že jedinou spornou otázkou je otázka vydržania, pričom len v jedinom odseku konštatuje, že k vydržaniu dôjsť nemohlo, keď uvádza: *„V danom prípade rozhodne nešlo o nadobúdateľa nehnuteľností ani pri vynaložení potrebnej opatrnosti, ktorú možno od neho požadovať s ohľadom na okolnosti a povahu prípadu a dôvodné pochybnosti o tom, že v skutočnosti subjektu, ktorý je nositeľ určitého práva zapísaný v katastri v evidencii nehnuteľností, takéto právo nesvedčí.“* Najvyšší súd teda používa neurčité právne pojmy, ktoré sa musia podľa názoru sťažovateľky odôvodňovať s oveľa väčšou detailnosťou a presvedčivosťou. Sťažovateľka ďalej namieta, že najvyšší súd ako súd odvolací v rozpore s § 213 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) [teraz § 382 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“)] nevyzval strany, aby sa vyjadrili k otázke dobromyseľnosti žalobcu (sťažovateľky), čím sa stalo jeho rozhodnutie prekvapivým, keďže dosiaľ otázku dobromyseľnosti nenamietal ani žalovaný (obe strany sa venovali otázke vydržacej doby). Najvyšší súd ako súd odvolací sa v napadnutom rozhodnutí otázky vydržania vôbec nevenoval, pretože bol toho názoru, že otázka vydržania bola jednoznačne ustálená už v jeho predchádzajúcom rozhodnutí a akékoľvek námietky na nedostatok odôvodnenia považoval za bezpredmetné. Sťažovateľka tak dosiaľ nedostala relevantnú odpoveď na svoje právne argumenty, z akých dôvodov ju najvyšší súd nepovažuje za dobromyseľnú a prečo v súvislosti s dobromyseľnosťou nevypočul jej štatutárneho zástupcu. Žalovaný podľa názoru sťažovateľky žiadnym spôsobom nepreukázal, že by došlo k prerušeniu vydržacej doby,

pričom konanie o vylúčenie veci z konkurznej podstaty je klasickým sporovým konaním, kde je každá strana povinná preukázať skutočnosti, ktoré jej právo navodzujú. Najvyšší súd v tomto prípade bez akýchkoľvek dôvodov uviedol, že sťažovateľka ako žalobkyňa nebola dobromyseľná a súčasne jej neumožnil, aby sa k novému právnemu posúdeniu veci vyjadrila (§ 382 CSP, predtým § 213 OSP).

9. Sťažovateľka v rámci sťažnostnej argumentácie poukázala na viacero skutočností, ktoré v danej právnej veci je potrebné zohľadniť, keď zdôraznila:

„- Spoločnosť [REDACTED] nadobúdala sporné nehnuteľnosti Kúpnu zmluvou z roku 1998, pričom predávajúci [REDACTED] ich nadobudol od FNM ešte v roku 1993.

- Od nadobudnutia týchto nehnuteľností spoločnosťou [REDACTED] v roku 1993 až do kúpy v roku 1998 Fond národného majetku neurobil žiadne úkony vo vzťahu k neskoršiemu úpadcovi týkajúce sa nesplnenia akýchkoľvek povinností týmto nadobúdateľom voči FNM, nezačal žiadne súdne konanie a ani inak vlastnícke právo spoločnosti [REDACTED] a jej spôsobilosť nehnuteľnosti previesť ďalej nespochybňoval (práve naopak v roku 1997 požiadal o výmaz záložného práva k parc. [REDACTED] - vid' argumentáciu ďalej).

- Ku dňu uzavretia Kúpnej zmluvy z 14.9.1998 neboli na príslušnom liste vlastníctva zapísané žiadne poznámky alebo ťarchy, či už obmedzujúce alebo informatívne, najmä prípadné poznámky o obmedzení možnosti nakladať s nehnuteľnosťami, o začatí súdnych sporov a pod.

- Od roku 1998 (t.j. od nadobudnutia nehnuteľností spoločnosťou [REDACTED]) až do roku 2009 (t.j. do dňa ich zápisu do súpisu konkurznej podstaty úpadcu správcom - o ktorej skutočnosti nemal tiež kupujúci [REDACTED] resp. jeho zástupcovia, žiadnu vedomosť) vlastnícke právo spoločnosti [REDACTED] nikto nerušil, nenapádal, predmetnú Kúpnu zmluvu nespochybňoval a celkovo žiaden subjekt nevykonal žiadne úkony, a to dokonca ani FNM (ktorý musel vedieť, že úpadca si voči nemu nesplnil záväzky a že tento v roku 1998 nehnuteľnosti previedol spoločnosti [REDACTED]).

- Rovnako žiadne úkony spochybňujúce vlastnícke právo spoločnosti [REDACTED] [REDACTED] nevykonali ani správca úpadcu od roku 2003 (kedy bol konkurz vyhlásený) až do roku 2009 (kedy správca zapísal nehnuteľnosti do súpisu, aj to len na podnet tretej osoby spoločnosti [REDACTED]). Pritom správca je osobou s právnickým vzdelaním, ktorá je na takéto prípady osobitne školená a má konať s odbornou starostlivosťou.

Z tohto vyplýva, že všetky zúčastnené osoby, účastníci zmluvy, ako aj osoby s právnym vzdelaním vnímali prevod ako platný a bezvadný. “

10. Sťažovateľka ďalej namietala, že „nie je zrejmé, z čoho konajúce súdy vyvodili, že z predmetu Kúpnej zmluvy zo dňa 14.9.1998 malo byť kupujúcemu [REDACTED] (jeho štatutárnemu zástupcovi [REDACTED]) zrejmé, že predávajúci nadobudol nehnuteľnosti od FNM. Ako vyplýva z článku II. tejto zmluvy, časť z prevádzaných nehnuteľností predávajúci nadobudol aj Kúpnu zmluvou V-4451/97 (parc. č. [REDACTED] o výmere 112 m²), teda nie od FNM!!! Pritom táto parc. č. [REDACTED] o výmere 112 m² bola začlenená do parc. č. [REDACTED] (geometrickým plánom č. 242/98), ktorá bola predmetom Kúpnej zmluvy zo dňa 14.9.1998 (viď čl. II. druhý odsek tejto zmluvy). Z uvedeného je zrejmé, že minimálne časť parcely [REDACTED] nebola nadobúdaná od FNM a teda sa na ňu nemôžu vzťahovať závery o neplatnosti Zmluvy o predaji podniku č. 427/1993. “

11. Sťažovateľka tiež poukázala na podstatné skutočnosti, ktoré vyplývajú zo súvisiaceho rozhodnutia Katastrálneho úradu v Košiciach č. k. Xo 11/2011/Be-20 z 29. marca 2011.

12. Sťažovateľka argumentovala, že od štatutárnych zástupcov spoločnosti [REDACTED] [REDACTED], pri uzatváraní kúpnej zmluvy nebolo možné vyžadovať, aby akýmsi „aktívnym konaním“ zisťovali všetky okolnosti zmluvného vzťahu medzi FNM a spoločnosťou [REDACTED], a s tým súvisiacich právnych predpisov (najmä vo vzťahu k zákonu č. 92/1991 Zb. o podmienkach prevodu majetku štátu na iné osoby v znení neskorších predpisov), keď aj «odborná právnická verejnosť a judikatúra súdov sa rôzniť v tom, či novela zák. č. 92/1991 Zb. účinná od 14.9.1995 (zákonom

č. 190/1995 Zb.), ktorá nemá prechodné ustanovenia, dopadá aj na subjekty, ktoré nadobudli majetok od FNM pred touto novelou, a teda či sa z ich „plného“ vlastníctva mohlo stať „obmedzené“ vlastníctvo. Vid' k tomu napr. rozsudky NS SR sp. zn. 4 Obo/65/2012 z 30.9.2013, 2 Obo/66/2012 z 26.2.2014.».

13. Napokon sťažovateľka poukázala aj na skutočnosť, že všeobecné súdy sa vôbec nezaoberali platnosťou či neplatnosťou ďalšej kúpnej zmluvy zo 16. mája 2011, ktorou spoločnosť [REDAKOVANÉ], previedla tieto nehnuteľnosti ďalej do vlastníctva sťažovateľky, a teda sa nezaoberali vlastníckym právom sťažovateľky.

14. Sťažovateľka ďalej poukázala na porušenie ustanovení o dôkaznom bremene a bezdôvodné nevykonanie dôkazu v dotknutom konaní, ako aj na porušenie rovnosti strán a princípu právnej istoty, ktorý odôvodnila nevykonaním dôkazu – výsluchu štatutárneho zástupcu – konateľa sťažovateľky [REDAKOVANÉ], poukazujúc na skutočnosť, že pri právnických osobách sa dobromyseľnosť skúma pri osobe oprávnenej konať za právnickú osobu. Jeho výsluchom chcela sťažovateľka preukázať, že bol dobromyseľný a že nemal a ani nemohol mať vedomosť o vade nadobúdacieho titulu a že jeho obozretnosť bola primeraná a dostatočná (aj s prihliadnutím na už uvedené skutočnosti). [REDAKOVANÉ] sa na pojednávanie konané 21. januára 2016 na krajskom súde riadne dostavil, ale nebol privolaný s odôvodnením, že súd jeho výsluch nevykoná. Predpokladom na to, aby súd považoval za preukázanú nedobromyseľnosť, je podľa názoru sťažovateľky to, že všeobecný súd sa oboznámi so skutkovým stavom, čo však súd neurobil napriek tomu, že sťažovateľka ako žalobkyňa dôkazy navrhla. Naopak, žalovaný k preukázaniu nedobromyseľnosti nenavrhol žiadne dôkazy. Súd tým teda v rozpore s konštantnou judikatúrou najvyššieho súdu týkajúcou sa unesenia dôkazného bremena považoval za preukázané niečo, čo preukázané vôbec nebolo. Súd teda bez uvedenia dôvodu neprihliadol na to, že žalovaný neunesol dôkazné bremeno týkajúce sa tvrdenia, že žalobca nebol dobromyseľný po zákonom ustanovenej dobe, týmto nesprávnym posúdením dôkazného bremena a osoby, ktorá ho má uniesť, spôsobil prehru žalobcu v podstatnej časti sporu, čím došlo k nedôvodnému zvýhodneniu jednej sporovej strany pred druhou, a teda k porušeniu rovnosti strán sporu.

15. Zároveň podľa názoru sťažovateľky bol porušený aj princíp právnej istoty, keďže najvyšší súd svojím skorším uznesením sp. zn. 3 Obo 19/2014 z 30. apríla 2015 zrušil predchádzajúce rozhodnutie krajského súdu, pretože obranu sťažovateľky týkajúcu sa vydržania vyhodnotil ako dôvodnú a uložil povinnosť prvostupňovému súdu, aby sa dôsledne zaoberal touto otázkou a aby v tomto smere vykonal dokazovanie a až po jeho vykonaní následne rozhodol. Berúc do úvahy uvedené bolo uznesenie najvyššieho súdu z 30. júna 2016 podľa sťažovateľky absolútne prekvapivé. Sťažovateľka však nemala dosiaľ možnosť uznesenie najvyššieho súdu z 30. júna 2016 akýmkoľvek spôsobom namietat', podávať proti nemu opravné prostriedky, a preto jeho závery neboli dosiaľ preverené.

16. Konajúce všeobecné súdy navyše podľa názoru sťažovateľky absolútne nezohľadnili aktuálnu judikatúru ústavného súdu týkajúcu sa nadobudnutia od nevlastníka a ochrany dobrej viery nadobúdateľa (nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 549/2015 zo 16. marca 2016). V tomto náleze bol riešený obdobný spor o vylúčenie nehnuteľností zo súpisu konkurznej podstaty, pričom ústavný súd sa prihlásil k záverom, že je potrebné poskytnúť ústavnoprávnu ochranu dobromyseľnému nadobúdateľovi, ktorý odvodzoval svoje vlastnícke právo k nehnuteľnostiam evidovaným v katastri nehnuteľností od právneho úkonu, ktorý by bol neskôr posúdený hoci aj absolútne neplatným. V tejto súvislosti ústavný súd konštatoval, že dobrú vieru nadobúdateľa sú všeobecné súdy povinné dôsledne posúdiť s ohľadom na individuálne okolnosti každého prípadu. Potom už zistenie, že osoba bola v dobrej viere, zakladá poskytnutie ochrany jej vlastníckemu právu. Ústavný súd sa domnieva, že toto pravidlo možno použiť aj pre riešenie skutkovo podobných prípadov na území Slovenska, lebo nám dáva rozumný zmysel na usporiadanie celej matérie pri rovnakom právnom základe.

17. Vzhľadom na uvedené sťažovateľka v sťažnosti žiada, aby ústavný súd vydal tento nález:

„Rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č.k. 3Obo/17/2017 zo dňa 11.7.2017, boli porušené základné práva sťažovateľa podľa článku 20 ods. 1, článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, článku 6 ods. 1 a článku 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (č. 209/1992 Zb.).

Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č.k. 3 Obo/17/2017 zo dňa 11.7.2017 a vec vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na nové konanie a rozhodnutie.“

II.

18. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

19. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

20. Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

21. Princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení práv sťažovateľa a vecne sa zaoberať iba tými

sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich.

22. Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré sú v občianskom súdnom konaní povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, III. ÚS 114/2010).

23. Zo zistenia ústavného súdu vyplýva, že sťažovateľka podala 29. novembra 2017 na krajskom súde dovolanie proti rozsudku najvyššieho súdu, o ktorom nebolo dosiaľ rozhodnuté.

24. Zo stabilnej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľky má najprv a predovšetkým najvyšší súd ako súd dovolací (k podobným záverom už ústavný súd dospel vo veciach napr. m. m. III. ÚS 114/2010, III. ÚS 199/2010, III. ÚS 462/2011, I. ÚS 480/2013).

25. Vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľka svoje námietky uplatnila v sťažnosti podanej ústavnému súdu, pričom v čase rozhodovania ústavného súdu nie je dovolacie konanie ešte skončené, bolo dôvodné sťažnosť proti rozsudku najvyššieho súdu odmietnuť

pre jej predčasnosť, pretože o ochrane označených práv, ktorých porušenie sťažovateľka namieta, bude ešte rozhodovať najvyšší súd ako súd dovolací. Podanie dovolania a súbežne s ním aj podanie sťažnosti ústavnému súdu navodzuje situáciu, keď uvedený princíp subsidiarity síce vylučuje právomoc ústavného súdu, ale iba v čase do rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní. Tejto situácii zodpovedá aplikácia § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého je sťažnosť neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje.

26. Ústavný súd preto zaujal názor (podobne napr. I. ÚS 358/09, III. ÚS 114/2010), že v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) a súbežne podanej sťažnosti na ústavnom súde je sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o takomto mimoriadnom opravnom prostriedku.

27. Ústavný súd sa v daných okolnostiach musel zaoberať aj úvahou, aké dôsledky bude mať pre sťažovateľku prípadné odmietnutie dovolania najvyšším súdom. Pre tento prípad ústavný súd majúci na zreteli účel základného práva na súdnu ochranu a inú právnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy konštatuje, že v prípade procesného rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní bude sťažovateľke lehota na podanie sťažnosti ústavnému súdu považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozsudku krajského súdu (porovnaj tiež rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. 11. 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, body 51, 53 a 54).

28. Vzhľadom na tieto skutočnosti sa ústavný súd podanou sťažnosťou meritórne nezaoberal, ale podľa zásady ratio temporis ju ako neprípustnú podľa § 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. decembra 2017